

Instruktion säkerhet vid arbeten i spårområde inomhus

gällande för

Göteborg
2038 Olskroken

Örebro
3072 Örebro CV

Versionshistorik

Version	Ändring
2.0	Ny utgåva där Örebro CV inkluderas i instruktionen.
1.0	Nytt dokument

Innehållsförteckning

1. Definitioner	4
2. Introduktion	6
3. Syfte	6
4. Omfattning	6
5. Läsanvisning	6
6. Zonindelning	6
6.1. Grön zon	7
6.1.1. Tillträdesbehörighet	7
6.1.2. Krav vid enskild förflyttning	7
6.1.3. Krav vid arbeten	7
6.2. Gul zon	7
6.2.1. Tillträdesbehörighet	7
6.2.2. Krav vid enskild förflyttning	7
6.2.3. Krav vid arbeten	7
6.3. Röd zon	8
6.3.1. Tillträdesbehörighet	8
6.3.2. Krav vid enskild förflyttning	8
6.3.3. Krav vid arbeten	8
7. Egenskydd	8
7.1. Behörigheter	8
7.2. Begränsningar	9
7.3. Genomförande	9
7.3.1. Planering	9
7.3.2. Genomförande	9
7.3.3. Avslut	9
8. F-skydd	9
8.1. Behörigheter	9
8.2. Begränsningar	10
8.3. Genomförande	10
8.3.1. Planering	10
8.3.2. Genomförande	10
8.3.3. Avslut	10

1. Definitioner

SoS-planering	Se Skydds- och Säkerhetsplanering.
SoS-ledare	Även kallad Skydds- och Säkerhetsledare. Se <i>Instruktion för säkerhet vid aktiviteter i spårområde</i> för mer information.
F-skydd	Skyddsform som möjliggör arbeten inuti byggnader med ingående järnvägsinfrastruktur.
F-skyddsledare	Utsedd personal som ansvarar för planering och genomförande av F-skydd.
F-skyddssedel	Obligatoriskt blankett för planering av arbeten i enlighet med denna instruktion för att rätt säkerhetsåtgärder ska kunna vidtas.
Hindertavla	Fast eller flyttbar tavla som skall märkas med minst F-skyddsledarens företagsnamn och telefonnummer. Hindertavlans betydelse är stopp för all järnvägstrafik.
Skydds- och Säkerhetsplanering	Planering som genomförs för att säkerställa trafiksäkerhet och arbetsmiljö för arbeten inom spårområde. Se <i>Instruktion för säkerhet vid aktiviteter i spårområde</i> för mer information.
Grön zon	Område som är utanför spårområde inuti byggnad.
Gul zon	Område i spårområde men utanför säkerhetszon inuti byggnad.
Röd zon	Område i spårområde innanför säkerhetszon inuti byggnad.

Egenförflyttning

Skyddsform för enskild förflyttning. Individ och material ska transporteras utanför säkerhetszonen minst 15 sekunder innan järnvägsfordon passerar.

Spårområde

Område kring järnvägsnät inom vilket särskilda trafik- och elsäkerhetsföreskrifter ska beaktas. Spårområdet utgörs minst av säkerhetszonen samt ett område som i sidled sträcker sig minst 4m från närmaste spänningssatta del av kontaktledningsanläggningen. Ingen skillnad görs på spårområde inomhus och utomhus.

2. Introduktion

Instruktionen vänder sig till Jernhusens entreprenörer som uppfyller behörighetskraven beskrivna i detta dokument. Entreprenören ska vara utbildad i detta regelverk.

Denna instruktion är en del av säkerhetsstyrningssystemet gällande för Jernhusens järnvägsverksamhet i rollen som Infrastrukturförvaltare. Instruktionen beskriver krav på och genomförande av riskbedömningar och skydd vid arbeten i byggnader med ingående järnvägsinfrastruktur.

Om osäkerhet föreligger kring tillämpning ska Trafiksäkerhetssamordnare (TSS) rådfrågas.

3. Syfte

Syftet med denna instruktion är att beskriva de skydd och bedömningar som måste genomföras för att på ett säkert sätt kunna genomföra arbeten i byggnader med ingående järnvägsinfrastruktur.

4. Omfattning

Denna instruktion gäller för alla arbeten som sker inuti byggnader med ingående järnvägsinfrastruktur. Denna instruktion gäller ej för arbeten som förväntas pågå över tid (mer än 8h) samt arbeten på järnvägsinfrastruktur.

Denna instruktion gäller ej produktionsrelaterade arbeten kopplat till verksamhetsutövares järnvägsverksamhet.

Har arbeten föregåtts av Skydds- och Säkerhetsplanering (SoS-planering) bortfaller kravet på att följa denna instruktion.

I de fall det finns högspänningsförande kontaktledningsanläggning begränsas gul och röd zon i höjddled till 3 meter över rälsöverkant. Arbeten som skall företas över 3 meter från rälsöverkant skall SoS-planeras. Se *Instruktion för arbetsmiljö och säkerhet vid aktiviteter i spårområde*.

Lokala anpassningar av detta regelverk kan finnas och framgår då av *Bilaga 1, Lokala anpassningar*.

5. Läsanvisning

Instruktionen är uppdelad på rubriker – för att få full insikt i gällande regelverk måste bedömning göras från rubrik till rubrik. Avsikten är att uppnå en instruktion som kan användas som referensverk och inte som en regelrätt checklista.

Besluta därför först vilken zon som avses användas inom ramen för arbetet och inhämta krav om behörighet och skydd från berört avsnitt. Beroende på resultat från zonindelning så finns sedan ett antal alternativ tillgängliga – egenskydd, F-skydd eller SoS-planering. Information om hur egenskydd och F-skydd skall planeras och utformas ges information om i denna instruktion. För SoS-planering se *Instruktion för arbetsmiljö och säkerhet vid aktiviteter i spårområde*.

6. Zonindelning

För att säkerställa att personal som avser att genomföra arbeten i byggnader med ingående järnvägsinfrastruktur har rätt behörigheter och kunskaper kring risker har fastigheterna delats i zoner. Dessa zoner har olika säkerhetskrav och där fler säkerhetsåtgärder måste vidtas ju närmare spåret arbetet sker.

Se Figur 1 för generell fysisk utsträckning av zonerna. För exakta gränspunkter, se respektive zonbeskrivning. Ytterligare restriktioner kan finnas *Bilaga 1, Lokala anpassningar*.

Figur 1

6.1. Grön zon

Grön zon omfattar normalt samtliga ytor utanför spårområdet. Se Figur 1.

6.1.1. Tillträdesbehörighet

Inga ytterligare tillträdesregler utöver de som beskrivs i *Allmänna skyddsregler*.

6.1.2. Krav vid enskild förflyttning

För att uppehålla sig självständigt inom grön zon skall personal ha tagit del av Jernhusens informationsfolder *Se upp*, alternativt Trafikverkets utbildning *Råd och Skyddsanvisningar*. Detta krav bortfaller för personal med behörigheten *Vistelse i spår* eller motsvarande.

6.1.3. Krav vid arbeten

För arbeten krävs att en riskbedömning genomförs på aktuell F-skyddssedel och att samtliga kravpunkter tillhörande grön zon är uppfyllda. Vid arbeten i grön zon tillämpas inga skyddsformer.

6.2. Gul zon

Gul zon omfattar normalt spårområdets utsträckning. I de fall det finns högspänningsförande kontaktledningsanläggning begränsas zonen i höjddled till 3 meter över rälsöverkant (se avsnitt 4. *Omfattning*). Se Figur 1.

6.2.1. Tillträdesbehörighet

Inga ytterligare tillträdesregler utöver de som beskrivs i *Allmänna skyddsregler*.

6.2.2. Krav vid enskild förflyttning

All enskild förflyttning görs under skyddsformen egenförflyttning. För att uppehålla sig självständigt inom gul zon krävs att personal genomgått utbildningen *Vistelse i spår* eller motsvarande.

6.2.3. Krav vid arbeten

För arbeten krävs att en riskbedömning genomförs på aktuell F-skyddssedel och att samtliga kravpunkter tillhörande gul zon är uppfyllda.

Personal med behörigheten *Vistelse i spår* eller motsvarande kan självständigt jobba i gul zon om samtliga kravpunkter tillhörande gul zon är uppfyllda (se vidare under avsnitt 7. *Egenskydd*). Har inte personalen denna behörighet kan de i stället jobba under överinseende av en F-skyddsledare efter att de har tagit del av Jernhusens informationsfolder *Se upp*, alternativt Trafikverkets utbildning *Råd och Skyddsanvisningar*

För att agera F-skyddsledare, se avsnitt 8.1.

6.3. Röd zon

Röd zon är en del av spårområdet. Utgörs av säkerhetszonen eller område innanför hinderfrihetsmarkeringen. I de fall det finns högspänningsförande kontaktledningsanläggning begränsas zonen i höjdd till 3 meter över rälsöverkant (se avsnitt 4. *Omfattning*). Se Figur 1.

6.3.1. Tillträdesbehörighet

Inga ytterligare tillträdesregler utöver de som beskrivs i *Allmänna skyddsregler*.

6.3.2. Krav vid enskild förflyttning

All enskild förflyttning görs under skyddsformen egenförflyttning. För att uppehålla sig självständigt inom röd zon krävs att personal genomgått utbildningen *Vistelse i spår* eller motsvarande.

6.3.3. Krav vid arbeten

För arbeten krävs att minst F-skydd upprättas. Riskbedömning genomförs på aktuell F-skyddssedel och att samtliga kravpunkter tillhörande röd zon måste vara uppfyllda.

För att arbeta under överseende av F-skyddsledare skall personal ha tagit del av Jernhusens informationsfolder *Se upp*, alternativt Trafikverkets utbildning *Råd och Skyddsanvisningar*. Personal med behörigheten *Vistelse i spår* kan arbeta under överinseende av F-skyddsledare utan *Se upp* eller *Råd och Skyddsanvisningar*.

För att agera F-skyddsledare, se avsnitt 8.1.

7. Egenskydd

Egenskydd är en form av skydd som möjliggör genomförande av arbete under egenförflyttning. Se *Instruktion för arbetsmiljö och säkerhet vid aktiviteter i spårområde*.

Alla arbeten under egenskydd skall föregås av en riskbedömning som dokumenteras på en F-skyddssedel. Ifylld F-skyddssedel skall alltid medföras under arbetets gång.

7.1. Behörigheter

För att få planera arbeten under egenskydd krävs att personen uppfyller kraven för F-skyddsledare, se avsnitt 8.1.

För att få genomföra arbeten under egenskydd krävs att personen ha genomgått utbildningen *Vistelse i spår* eller motsvarande, och att personen har god lokalkännedom. Personen skall också anses ha en god säkerhetsmedvetenhet.

7.2. Begränsningar

Egenskydd får inte användas som skyddsform i de fall det finns högspänningsförande kontaktledningsanläggning och arbetet riskerar att komma 3 meter över rälsöverkant. Egenskydd kan inte användas som skyddsform i röd zon.

7.3. Genomförande

7.3.1. Planering

I samband med att det har identifierats behov av att genomföra ett arbete inom gul zon (se avsnitt 0) så skall F-skyddsledaren tillse att en riskbedömning görs på aktuell F-skyddssedel. Beroende på resultatet av riskbedömningen kan sedan arbetet genomföras utifrån två scenarion – egenskydd eller under övervakning av F-skyddsledare. Vilket scenario som blir aktuellt framgår av F-skyddssedeln.

7.3.2. Genomförande

Arbeten under egenskydd görs enskilt av personal med som lägst utbildningen *Vistelse i spår* eller motsvarande. Genomförande personal skall meddela övriga verksamheters samordningsfunktioner om att ett arbete kommer utföras.

Personal skall kunna utrymma arbetsområdet utan att kvarlämna verktyg eller material i god tid innan eventuella järnvägsfordon passerar arbetsområdet.

Personalen skall löpande göra bedömningen om arbetet kan fortskrida under formen egenskydd. Skulle personalens uppmärksamhet eller förmåga att utrymma arbetsområdet under någon del av arbetet påverkas negativt skall arbetet avbrytas och ny F-skyddssedel fyllas i. Upprättande av F-skydd eller genomförande av SoS-planering kan därefter bli aktuellt.

7.3.3. Avslut

Efter genomfört arbete skall inblandad personal tillse att inga hinder finns kvar i arbetsområdet. Material och verktyg får inte lämnas kvar om de utgör en risk eller hinder för övriga verksamheter. Måste material eller verktyg lämnas kvar skall formen för detta överenskommas med övriga verksamhetsutövares samordningsfunktioner.

Efter genomfört arbete skall personal som arbetat under egenskydd meddela övriga verksamheters samordningsfunktioner om att arbetet avslutas.

Vid avslutat arbete under egenskydd skall F-skyddssedeln sparas i minst 7 dagar.

8. F-skydd

F-skydd är en form av skydd som kan upprättas i samband med arbeten inuti byggnader med ingående järnvägsinfrastruktur. Alla F-skydd skall föregås av en riskbedömning som dokumenteras på en F-skyddssedel. Ifylld F-skyddssedeln skall alltid finnas tillgänglig under genomförande av arbetet.

8.1. Behörigheter

För att få planera och anordna F-skydd krävs att personen ha genomgått utbildningen *Vistelse i spår* eller motsvarande, och att personen har god lokalkännedom. Personen skall också anses ha en god säkerhetsmedvetenhet samt ha goda kunskaper om de rutiner som gäller på den depå de verkar.

Det är närmaste arbetsledning som utser personal som anses lämplig att agera F-skyddsledare, och detta skall även vara dokumenterat.

8.2. Begränsningar

F-skydd får inte användas som skyddsform i de fall det finns högspänningsförande kontaktledningsanläggning och arbetet riskerar att komma 3 meter över rälsöverkant.

F-skydd får ej anordnas då fordon står uppställt inom tänkt arbetsområde.

8.3. Genomförande

8.3.1. Planering

I samband med att det har identifierats behov av att genomföra ett arbete inom röd zon (se avsnitt 6.3) så skall F-skyddsledaren tillse att en riskbedömning görs på aktuell F-skyddssedel.

Övriga verksamheters samordningsfunktioner skall, om möjligt, underrättas om planerat arbete i god tid.

8.3.2. Genomförande

Vid genomförande skall F-skyddssedeln finnas tillgänglig under hela arbetets gång, och F-skyddsledaren skall kunna överse arbetet. Skulle förhållandena för arbetet någon gång under genomförandet förändras, skall arbetet avbrytas och ny F-skyddssedel fyllas i.

Vid upprättande av F-skydd skall hindertavlor placeras ut på berörda spår från alla håll där trafik kan tänkas komma, och övriga verksamheters samordningsfunktioner meddelas om att ett arbete kommer utföras. F-skyddsledaren ansvarar för att uppmärkta (minst med F-skyddsledarens företagsnamn och telefonnummer) hindertavlor sätts upp. Dessa får sedan endast tas bort av F-skyddsledaren.

Personal som arbetar inom F-skyddet ska informeras om arbetsområdets utsträckning. F-skyddsledaren kan besluta att arbetsområdet utsträckning skall markeras (flaggspele eller dylikt) för att tydliggöra arbetsområdets utsträckning.

Under ingen del av arbetet får arbetsområdets utsträckning överskridas. Skulle arbetet riskera att falla utanför dessa gränser, med personal eller material, skall arbetet avbrytas och ny F-skyddssedel skall fyllas i. Upprättande av nytt F-skydd eller genomförande av SoS-planering kan därefter bli aktuellt.

8.3.3. Avslut

Efter genomfört arbete skall F-skyddsledaren tillse att inga hinder finns kvar i arbetsområdet. Material och verktyg får inte lämnas kvar om de utgör en risk eller hinder för övriga verksamheter. Måste material eller verktyg lämnas kvar skall formen för detta överenskommas med övriga verksamhetsutövares samordningsfunktioner.

Därefter skall F-skyddsledaren tillse att hindertavlor plockas bort och att inga hinder föreligger för järnvägsfordon.

F-skyddsledaren tillser att övriga verksamheters samordningsfunktioner meddelas om att arbetet och skyddet har avslutats.

Vid anordnade F-skydd skall F-skyddsledaren tillse att F-skyddssedeln sparas i minst 7 dagar.

9. Bilaga 1 – Lokala Anpassningar